

9.93x20.56	1/5	עמוד 5	ידיעות אחרונות - 7 ימים	12/2018	66266407-7
המרכז הבינתחומי הרצליה - 84260					

54 המטוקטקות
 אפילו יותר מפייסבוק ואינסטה: למה דווקא האפליקציה המוזיקלית Tok אוד הצליחה לכבוש את נערות ישראל? / סמדר שיר

27.11x33.81	2/5	עמוד 54	ידיעות אחרונות - 7 ימים	12/2018	66266363-8
המרכז הבינתחומי הרצליה - 84260					

טוֹק

אם אתם חזק בפייסבוק או באינסטגרם, סימן שאתם כבר לא כל כך צעירים. 2018 הייתה השנה של "טיק טוק": אפליקציה סינית שכבשה את העולם, ובהמשך לקודמתה "מיוזיקלי" מאפשרת לכל אחד לשיר, לרקוד ולהיות כוכב. ובעוד מארק צוקרברג שוקד על תגובה הולמת, יצאנו לבדוק בקרב כוכבי היישומון הזה, הורים מודאגים (או גאים) ומומחים לתרבות דיגיטלית, מהו סוד הקסם של הליפ־סינק שהשתלט על בני הנוער בישראל

סמדר שיר // איור: גיא חרל"פ

ברכה ל' (השם המלא שמור במערכת) מפתחת קווה לא שוכח
חת את הבהלה שתקפה את בתה הבכורה יעל בוקר אחר בקיץ
האחרון. "הלבשתי את יעלי, נתתי לה את הסלולרי שלי וכריך,
שיעסיקו אותה עד שאני מסיימת לארגן את התאומים, רוי וריף, בני השנה,
ופתאום שמעתי אותה צורחת", היא מספרת. "היא צעקה, 'אמא, תחזירי לי
את מה שהיה כאן קודם'. לא הבנתי מה היא אומרת, אבל בגלל התאומים לא
יכולתי לרוץ לסלון. יעלי התחילה לבכות, רוי וריף פרצו בבכי בעקבותיה,
התקרה של הבית רעדה. כשניגשתי לבסוף אל יעלי, היא הצביעה על מסך
הסלולרי שבו היה הסמל האדום של אפליקציית מיוזיקלי, והראתה לי שבי
מקומה מופיע סמל חדש, של 'טיק טוק'".

יעלי לא יכלה לומר לך שהאפליקציה של מיוזיקלי הוחלפה?

"יעלי עוד לא קוראת, בטח שלא אנגלית. היא בסך הכל בת חמש".

בגיל חמש היא מזוזה את השפתיים לפי שיר שהיא לא מבינה ומצלמת
סרטונים למיוזיקלי?

"ברור. זה הכיף שלה, וזה העיסוק היחיד שמחזיק אותה עשר דקות בשקט,
עד שאני מוכנה".

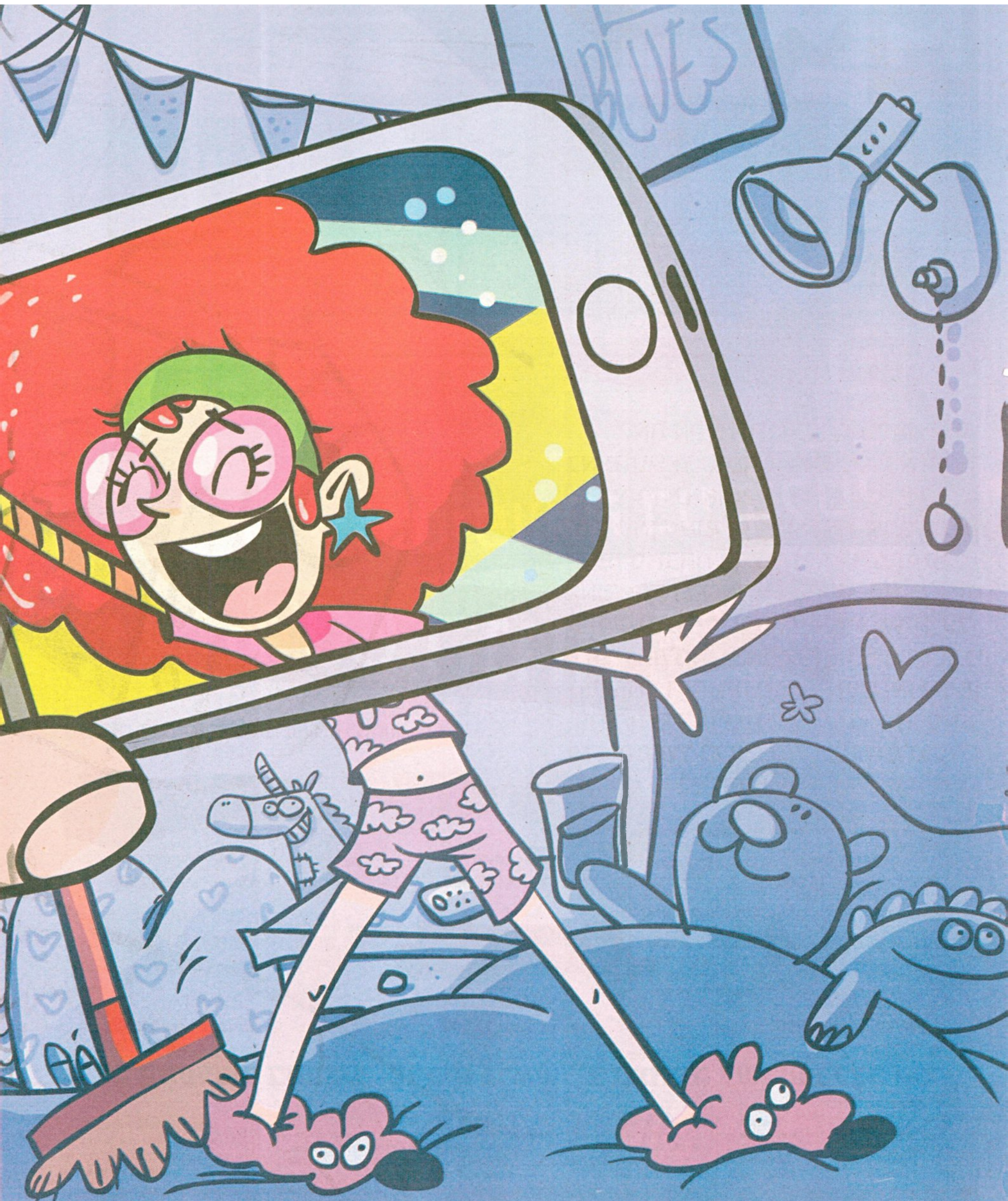
יעלי גם מעלה סרטונים לרשת?

"הגזמת! אם הסרטון נחמד אני מפיצה אותו רק בקרב בני המשפחה".

חצי שנה אחרי, יעלי כבר רגילה לחידושים שמציעה "טיק טוק"
(Tik Tok), האפליקציה שהתמוזגה עם "מיוזיקלי", עקפה ברבעון הראשון
של השנה הנוכחית את פייסבוק, אינסטגרם ויוטיוב ב־"App store", ומחזיקה

26.8x32.05	3/5	עמוד 54	ידיעות אחרונות - 7 ימים	12/2018	66266364-9
המרכז הבינתחומי הרצליה - 84260					

66266408-8	12/2018	ידיעות אחרונות - 7 ימים	עמוד 56	4/5	24.85x34.35
המרכז הבינתחומי הרצליה - 84260					

צילום: אילן סמירא

שירלי לוי (עם אחותה שרון), 200 אלף עוקבים. "האפליקציה הזו פתחה לי את הדלת לעולם"

יי

שירלי לוי:

"פייסבוק זה לזקנים, בני 30 פלוס. אינסטגרם זה לגיל 13 פלוס. יוטיוב, זה לגיל 6 פלוס. הגרעין החזק של טיק טוק זה 6 עד 12. זו הסיבה שאני כבר לא יכולה להסתובב בקניונים ובפארקי מים. הם קופצים עליי ורוצים לצלם איתי סרטון"

שהילדים שלנו מבלים בעור מקומות, מיוטיוב ועד משחקי מחשב. בגדול, אם הילדה מתעסקת בטיק טוק שעה ביום זה בסדר. אם זה שש שעות ביום, רצוי שתעשה גם דברים אחרים". יניב ויצמן, הבעלים והמנכ"ל של Teenk, סוכנות פרסום ותוכן המתמחה בבני נוער, צפה את גורל ההיסטריה כשמיוזיקלי התאזרחת ב"ישראל". "לא נעים לי לומר 'אמרתי לכם', אבל מהרגע הראשון היה ברור שמיוזיקלי תתפוס חזק. המכורות הראשונות היו נערות בגיל 14-18, וזה נראה לנו טבעי. מוזיקה וריקוד זה תחום שבו קיימת הטיה מגדרית נשית, כמו בחוג לבלט. עם הזמן יחסי הכוחות בין המינים השתנו, וכיום הם כמעט שווים. הבנים הבינו שזו לא רק אפליקציה לריקודים, אלא עולם של אתגרים שבו אפשר לעשות ליפ-סינק גם למערכונים ולקטעים מצחיקים מסרטים מוכרים". שני המינים התמכרו למיוזיקלי, שהפכה לטיק טוק, במטרה להפוך לכוכבים? "ברור ה" החלום של בני הנוער היה לה" תפרסם בכל דרך ובכל מחיר, העיקר להפוך למפורסטים. כיום, דור ה"z, ובמיוחד הצעירים בין חבריו שמכונים דור האלפא, שואפים להיות משמעותיים, קריאייטורים. הנערה כבר לא תגיד שהיא שואפת לזכות בתואר 'כוכבת רשת'. היא רוצה להיות יוצרת תוכן, וזה הברל משמעותי".

גם הפסיכולוג החברתי פרופ' יאיר עמיחי המבורגר, ראש המרכז לחקר הפסיכולוגיה של האינטרנט בבית הספר לתקשורת במרכז הבינתחומי הרצליה, מעריך את היצירות שטיק טוק מאפשרת. "מצד אחד היא מחזקת נרקיסיזם, ומצד שני יוצרת שיתופיות מדהימה", הוא מסביר. "רבות מהאפליקציות המובילות עור בדות על צרכים פסיכולוגיים פשוטים. איפה עוד תוכל לקבל משוב מיידי מסביבה מחבבת? זה דומה רק לשלב הינקות המוקדמת כשהאם הייתה קשובה לכל צורכי הילד. בעולם מנוכר ותחרותי, שבו על הילד להתמודד עם נורמות של אינסוף גילדות תרבותיות, זה מקום מקלט מדהים. תוסיפי לזה את האני היוצר - היכור לת להביא את עצמך לידי ביטוי - וזה פיצוץ. אפליקציה מאפשרת ליצור קליפ מדהים במינימום השקעה. במולטי-טסקינג של צעירים זה וויןר".

מי יקבל כתר

א', אקדמאית מהרצליה, חולקת על המור מחים. "שתי בנותיי כבר נגמלו", היא מרווחת בהקלה. "זה בזבוז זמן, תחביב חסר ערך. הג' דולה התחילה לצלם סרטונים לפני שנתיים, כשהייתה בכיתה ג'. מי צריך עוד מסך בגיל הזה? הגבלנו את זמן השימוש שלה בסלולרי לשעתיים ביום, ודרשתי לראות את הסרטים שהיא צילמה. מכה! למה שילדה בת תשע תחקה ענטוויז ושרכוני שפתיים של אישה פתיינית? כמעט איבדתי את שפיות דעתי כשגיליתי שגם אחותה הקטנה, תלמידת כיתה א', מצלמת סרטונים. במשך שנה שלמה החיים שלנו נעו סביב המיוזיקלי והמלחמה בו, שנכשלה".

אז איך הן נגמלו?

"באופן טבעי. ביום בהיר אחד נמאס להן. השיגעון הזה, כמו שהוא נכנס ככה הוא חלף". מירב הרון-מדואל, סטנדראפיסטית, דווקא מעודדת את התחביב של בתה אמילי (10). "אמילי היא שחקנית מלידה ואין לי שום בעיה עם העובדה שהיא נהנית לשיר, לרקוד, לה" צטלם ולהעלות סרטונים. זה מה שהיא אוהבת והיא עושה את זה נפלא".

אמילי מדואל, תלמידת כיתה ה' מבאר יעקב, בעניין כבר שנה וחצי. "כשאין לי מה לעשות אני עושה טיק טוק", היא מספרת. "אני קמה בבוקר, מצחצחת שי"

בנו אפליקציה שמאפשרת יצירה ושיתוף של סרטוני וידאו. כמה פשוט - ככה גאוני. כל אחד יכול לצלם את עצמו בסלולרי, להוסיף פסקול במהירויות שונות, להשתמש בפילטרים, לתבל באפקטים, לשתף ובמקביל לעקוב אחרי משתמשים אחרים, לכתוב תגובות לסרטונים שהם העלו וגם ללחוץ על כפתור הלייק.

בניגוד לרוב האפליקציות הסיניות, מיוזיקלי זכתה להצלחה גדולה מחוץ למולדתה, בעיקר בארצות-הברית. לפני כשנה נר" כשה תמורת כמיליארד דולר על ידי בייטדנס הסינית, שהחליטה למזג אותה עם אפליקציית סרטונים קצרים בשם "טיק טוק" שהייתה בבעלותה, אבל רק באוגוסט האחרון מיליוני משתמשיה (שעד אז כונו מיוזרים על משקל יריטוברים וכעת מכונים טיק-טוקרז) ברח" כי הגלובוס גילו זאת. מה יקרה כשהם יגלו שצוקי (צוקרברג) כבר הפשיל שרוולים ושיגר לאוויר העולם אפליקציה חדשה, "לאסו" שמה, חיקוי מושלם של טיק טוק, בשאיפה להחזיר לפייסבוק את הדור הצעיר שהלך לרעות בש" דות זרים? שאלה טובה. לאסו, אנב, עדיין לא ניתנת להורדה בארץ.

"טיק טוק היא אפליקציה נהדרת לביטוי עצמי", פוסק תמיר ליאון, אנתרופולוג יישר מי שחוקר תרבות צעירה. "היא תפסה קהל יעד מאוד ספציפי, בנות בגילאי כיתה ג' עד ח' שרוצות לנשום את אווירת 'כוכב נולד' ולהפוך לכוכבות פופ לרבע דקה. בניגוד להרבה אפליקציות אחרות יש בה ערך מוסף. את יכולה להוציא את עצמך ולהתבלט לא דרך דברים שליליים".

זה לא מסוכן, ההתמכרות הזאת?

"שמעתי שבסין נערות הגיעו למצבים של התמכרות קיצונית. אנחנו לא שם, ואני מאמין שלא נהיה שם, מפני

בכ" 500 מיליון משתמשים פעילים ב" 150 מדינות. גם ישראל לא נותרה מאחור. מאז ספטמבר, כחודש אחרי המיתוג החדש, טיק טוק מככבת בקביעות בחמישיית האפליקציות המובילות בגוגל-פליי בארץ, וממוקמת בעשירייה הרא" שונה באפסטור המקומי. לפי ההערכות, 51% מכני הנוער בארץ, רובם בנות, התמכרו לצילום סרטונים בני ה" 15 שניות, עם ליפ-סינק, תנור עות וריקודים.

המלכה של ארץ הטיק טוק היא אנה זק, שבי גיל 10 עלתה ארצה עם הוריה מסוצ', רוסיה. לפני שנה וחצי זכתה זק במקום הראשון באי ליפות המיוזיקלי שנערכה בסינמה סיטי. בגיל 17 היא דוגמנית נחשקת, זמרת, מנחת טלוויזיה ובעלת בושם הנושא את שמה, ו" 4.6 מיליון עוקבים בטיק-טוק.

"זה פשוט מטורף", אומרת זק השבוע. "אני לא זוכרת מה היו השירים הראשונים שצילמתי, אבל זה היה פאן. הריקוד זה משהו שאני ממש ממש אוהבת לעשות. מאוד חשוב גם המשחק מול המצלמה, להתכוון לכל מילה בשיר וממש לשחק את הדמות. הרגשתי שזה מפתח בי משהו חדש. פעם הייתי מעלה סרטון אחד ביום. כיום אני מעלה קצת פחות בגלל שהל"ז שלי צפוף, אבל בכל רגע שאני יכולה לייצר סרטון, אני עושה את זה. זה הכי כיף בעולם. אני אוהבת במיוחד לעשות סרטוני דאט - סרטון שמתח" לק לשני מסכים מקבילים, ובכל אחד מהם אני עושה משהו שונה. זה נורא מגניב".

הרבה ילדות היום חולמות להיות אנה זק. "להיות מודל חיקוי זה כבוד ענק בשבילי, אני מאוד מעריכה את זה".

כמו בחוג בלט

בניגוד לרוב הרשתות החברתיות שנולדו בעמק הסיליקון, מיוזיקלי הושקה באוגוסט 2014 בשנחאי, כשצמד היוזמים לואיס יאנג ואלכס ז'ו

סמל האפליקציה

66266409-9	12/2018	ידיעות אחרונות - 7 ימים	עמוד 58	5/5	25.86x34.1
המרכז הבינתחומי הרצליה - 84260					

יי

פרופ' יאיר עמיחי-המבורגר:
"בעולם מנוכר ותחרותי, שבו על הילד להתמודד עם נורמות של אינסוק גילדות תרבותיות, זה מקום מקלט מדהים. תוסיפי לזה את היכולת להביא את עצמך לידי ביטוי. האפליקציה מאפשרת ליצור קליפ מדהים במינימום השקעה, זה ווין"

ניים, מתארגנת לבית הספר ומצלמת. בהפסקה אני יושבת עם חברות, מדפדפת, וכשיש שיר שבא לי עליו אני עושה לייק ומצלמת. לעומת מיוזיקלי, בטיק טוק יש דברים משורגים כמו הילוך איטי. אני יכולה להעיף את השיער עד שהוא יהפוך לחלק. אבל חלק מהשרוגים עוברים רק באיפון ולי יש גלקסי, אז יש לי קצת בעיות".

מירב: "אמילי, למה את תמיד מצטלמת בסלון כשיש מאחוריך ערימות של כביסה? את רוצה להראות לכולם שאני אמא שמכבסת ולא מקפלת?".

לדברי אמילי, בהתחלה היא צילמה גם סרטונים לשירים ישראלים, למשל של משה פרץ, אבל "עכשיו אני מצלמת רק שירים באנגלית, ומיום ליום האנגלית שלי משתפרת".

בתעשיית המוזיקה למדו לחבב את טיק טוק. "הכוכבים הבינלאומיים גילו את הכוח של טיק טוק ומעודדים שיתופי פעולה", מסביר ליאון שניידרובסקי, ראש מחלקת הטאלנטים בסוכ' נות Teenk. "נניח שיצא עכשיו שיר חדש של ג'ניפר לופו. היא תזמין את הצופים: 'חברים, אם תצלמו סרטונים עם השיר שלי, הם יעלו למסך הראשי ותקבלו יותר לייקים'. המשתמשים רוצים חשיפה ומשקיעים בכל סרטון. בטיק טוק, כשאתה מגיע לאלפי צפיות, שמים כתר ליד תמונת הפרופיל שלך ואתה מקבל מעמד מיוחד בעמוד הראשי".

בניגוד ליוטיוב, בטיק טוק אין פרסומות ואפילו הכוכבים הגדולים עדיין לא מרוויחים כסף מקמפיינים ממומנים, אבל לדברי שניידרובסקי זה רק עניין של זמן. "קל מאוד לשים בפרונט מוצר שרוצים לקדם. הילד יכול לרקוד איתו או מאחוריו, לתייג את הלקוח ולהתפרנס".

נכון לעכשיו, הכוכבים הגדולים של טיק טוק בישראל הם ניק ומקס רימברג, תאומים

אנה זק, 4.6 מיליון עוקבים. "להיות מודל חיקוי זה כבוד ענק בשבילי"

צילום: רמי זונגר, רן יחזקאל

בני 19 מחולון, ילידי קריית מוצקין שגילו את האפליקציה לפני שנה במהלך לימודיהם בפנימייה בעפולה. בששת החודשים האחרונים הם צברו 600 אלף עוקבים.

"קל להשתמש באפליקציה", מספר ניק. "לא צריך לערוך במחשב, רק לצלם. את הסרטון הראשון צילמנו ברשא של הפנימייה עם שיר של טריפי רד, ראפר אמריקאי. אחרי שהעלינו אותו גילינו שהחשיפה הרבה יותר גדולה מאינסטגרם, למשל. גם מי שלא עוקב אחריו יכול לראות אותו, וזה כף. כיום אנחנו מתרכזים בהקלטת שירים מקוריים. הלהיט שלנו הוא 'איסלה' (אי בספרדית). הגשנו בקשה לרשימת השירות כדי להשיג סטטוס של אמן פעיל, אבל גם כשהיה לנו מספיק חומר למופע שלם נמשיך לצלם לטיק טוק לפחות פעם בשבוע".

למה?

"מה זאת אומרת למה? בשביל הכסף".

שירלי לוי (22) מרחובות מתהדרת ב־200 אלף עוקבים. "הכרתי את האפליקציה לפני שלוש שנים, כשעקבתי אחרי כוכבי רשת מפורסמים כמו ללה פונס. היא אמריקאית בת גילי ויש לה עשרה מיליון עוקבים. בתיכון לא היה לי זמן להצטלם בגלל המבחנים, כצבא היה אסור לי להצטלם במדים, אז הסתפקתי בפייסבוק ובאינסטגרם. אחרי השחרור התחלתי לצלם לטיק טוק. בארבעת החודשים האחרונים נוספו לי מאה אלף עוקבים".

מה ההסבר שלך לנסיקה?

"חשבתי שטיק טוק זה רק לצחוקים, כמו תנועות שפתיים בסלואר-מושן, וגיליתי שהאפליקציה הזו פתחה לי את הדלת לעולם. באינסטגרם אני מגיעה רק לקהל ישראלי, כי הכיתוב והדיבור בעברית. בטיק טוק הכל באנגלית, רבים מהסרטונים שלי רצים בחו"ל, והחשיפה ענקית. כשאני לוקחת שיר באנגלית ומצלמת דמות אחת משני הצדדים, האחת שרה והשנייה זורקת הערות כמו 'או מיי גוד', זה גדול. אבל הכי הרבה לייקים אני מקבלת על סרטונים עם אחותי, שירן. אמנם יש בינינו הפרש של 11 שנה, אבל השילוב שלנו חמוד".

רוב עיתותיה של לוי מוקדשות לרשתות החברתיות. "כל אפליקציה פונה לגיל שונה", היא מנתחת. "פייסבוק זה לזקנים, בני 30 פלוס. אינסטגרם זה לגיל 13 פלוס. יוטיוב, זה לגיל 6 פלוס. הגרעין החזק של טיק טוק זה עד 12. זו הסיבה שאני כבר לא יכולה להסתובב בקניונים ובפארקי מים. הם מזהים אותי וקופצים עליי ורוצים סלפי – או לצלם אותי סרטון".

למיכל מצוב (24) מאורנית, סטודנטית לקר לנצ' וטלוויזיה באריאל, 116 אלף עוקבים. "אני לא יודעת לעשות יפה, הקטע שלי הוא להציג חיק", היא אומרת. "המצאתי דמויות כמו מיכל הסנובית ויצאתי לדרך. בטיק טוק הכל נראה הרבה יותר מצחיק בגלל האפקטים שמרעידים את המסך או תוספת של גשם. אני אוהבת לצלם דואטים עם אנשים שלא פגשתי מעולם. למשל, אני בוחרת סרטונים מחו"ל עם תוכן רציני ומגיבה למצולמים בתנועות מצחיקות ובפרצופים".

הילה מנצור (31) מיפו, מנהלת לקוחות במשרד פרסום, צברה רק 500 עוקבים בטיק טוק, וזה הדבר האחרון שמטריד אותה. "זה כף מפני שאני יכולה לעשות דברים שאין סיכוי שהייתי עושה בחיים האמיתיים כמו להקליט ראפ".

טיק טוק מפריעה לך או עוזרת לך בדייטינג? "תתפלאי, אבל רק בודדים מרימים גבה ומסננים משהו כמו 'זה לא מתאים לגילך'.

ניק ומקס רימברג, 600 אלף עוקבים. "גם מי שלא עוקב אחריו יכול לראות אותך, וזה כף"

רוב הגברים ראו את הסרטונים ואמרו לי 'זה מהמם, אני חייב לשבת איתך'. נראה לי שהם ציפו שאגיע לדייט ואעשה להם טיק טוק. זה לא קרה, לאכזבתם".

להיות טיילור סוויפט

בין מהללי הטיקטוקרז אפשר למצוא גם את הסופר גבי ניצן ("באדולינה"), שכתב לאחרונה בפייסבוק: "מכירים מיוזיקלי? זה בסדר להשיב בשלילה אם אתם מעל גיל 14, כי פייסבוק זה של הסבאים ואינסטקס זה של הדורות. במיוזיקלי כל ילדה יכולה לרגע אחד להיות טיילור סוויפט. אז יש ילדה הורסת אחת, לא חשוב הבת של מי, שמנצלת את הפלטפורמה הזאת בשביל צעדיה הראשונים כאקטיביסטית. השבוע היא וחברה גם עוברות בין כל כיתות בית הספר שלהן מדי בוקר, ועושות מצגת בנושא אסדות הגז. ובמקביל היא מארגנת כמה חברות כדי להעלות קליפ מחאה ליוטיוב. בגילה אני הייתי עסוק בלאסוף קלפים של שחקני כדורגל. אני מסתכל עליה ועל עוד ועוד ילדים בגילה ומרגיש שאיתם, לשם שינוי, אנחנו לא צריכים לתקן שום דבר – רק לא לקלקל".

ניצן צירף לפוסט את הסרטון שהעלתה סילאן ניצן לטיק טוק, ובו היא צועקת "אל תרעילו אותנו".

גם העורכת הספרותית עינת ניב העלתה השבוע בטיק טוק סרטון משעשע שבו היא ובתה נוגה (15 וחצי) מרקידות את האצבעות לצלילי השיר "בושקה בש". ניב מספרת: "נחשפתי לסרטונים האלה לפני כמה ימים. הילדה שלחה משהו, תהיתי איך היא עשתה את זה, ענתה 'טיק טוק' ומשם כבר הלכתי לגוגל. לא ידעתי כלום. אחרי חמש דקות הבנתי ש־800 מיליון איש כן יודעים. הורדתי גם, חיפשתי את הילדה והתעלפתי".

מייאוש?

"להפך. זה מרליק. זה הומור קופצני ונורא מהיר. פתאום גיליתי שמונה ילדות בסלון שלי שמדברות אחרת, בתמונות ובצליל. עריכה היא מיומנות בסיסית שלהן. האנגלית היא שפה שמונבת להן לחלוטין מגיל צעיר. ביקשתי ללמוד איך עושים תנועות, ומיד התברר שאני כישלון גמור. הילדה נהנתה מזה, העלינה והוסיפה כיתוב 'אמא לא קולטת'. בקיצור, השפלה קבל עם וטיק טוק. אבל אני מבסוּטית. הילדה מתועדת איתי ואבוד לה".

ברוכה הבאה לארץ טיק טוק. ●

smadarshirs@gmail.com